

Sivistysalan toimialakatsaus ja barometri 2025

Kasvatus, koulutus ja tutkimus -
Keskeiset tulokset

Julkaisun tavoitteet ja toteutus

- Sivistysalan toimialakatsaus ja barometri kokoaa yhteen kasvatus-, koulutus- ja tutkimusalojen näkymiä sekä trendejä. Julkaisu koostuu kahdesta osasta: barometrasta ja toimialakatsauksesta.
- Barometrin aineisto on koottu lomakkeella yksityisiltä koulutuksen järjestäjiltä ja varhaiskasvatuksen tuottajilta.
- Toimialakatsauksessa nostetaan esiin viimeisimpiä tilastotietoja mm. koulutuksen järjestäjistä, rahoituksesta ja henkilöstöstä, opiskelijoista, opintoihin pääsystä, opintojen etenemisestä, valmistuneiden työllistymisestä, koulutustasosta ja T&K&I-toiminnasta.

Keskeiset tulokset

- Vuoden 2024 lopussa Suomessa toimi 844 koulutuksen järjestäjää ja 3 104 oppilaitosta. Ala työllisti 193 000 henkilöä, joista noin kolmasosa yksityisellä sektorilla.
- Taloudellinen epävarmuus ja resurssien niukkuus rajoittavat koulutuksen kehitystä. Opiskelija- ja henkilöstömäärät ovat kuitenkin monin paikoin kasvussa, erityisesti korkeakouluissa.
- Julkinen rahoitus on pysynyt odotettua vakaampana, vaikka ammatillisessa koulutuksessa on nähty odotettuja leikkauksia. Taloudellinen tilanne on kokonaisuutena hieman parantunut.
- Yli 30 prosenttia peruskoululaisista sai jonkinlaista tukea lukuvuonna 2023–2024. Osuus on kasvanut edellisestä vuodesta.
- Tutkintotavoitteisessa koulutuksessa opiskeli 1,4 miljoonaa henkilöä vuonna 2024, joista 9 % oli ulkomaalaisia. Keskeyttämisprosentit ovat laskeneet useimmissa koulutusmuodoissa.
- Tutkimus- ja kehittämismenot sekä T&K-henkilöstö ovat kasvaneet erityisesti korkeakouluissa.

Barometri

Sivistysalan yksityisten toimijoiden kyselytutkimuksen tulokset 2025.

Yhteistyö

- Yhteistyö muiden kasvatus-, koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden kanssa on säilynyt entisellään 53 prosentin kohdalla organisaatioista, ja yhteistyön määrän arvioidaan säilyvän ennallaan 49 prosentin kohdalla lähitulevaisuudessa. Organisaatioista 44 prosentilla yhteistyö on lisääntynyt kuluneen 12 kuukauden aikana ja 48 prosentin kohdalla odotetaan lisääntyvän seuraavan 12 kuukauden aikana. Tilanne on sama kuin vuotta aiemmin.
- Yhteistyön kasvu yritysten ja muun työelämän kanssa ei ole kuitenkaan yhtä vahvaa kuin alan organisaatioiden kanssa. Yhteistyö ei myöskään ole kasvanut samoissa määrin kuin vuosi sitten odotettiin. Korkeakoulutuksessa yhteistyön kasvu on ollut aiempaa yleisempää. Tulevalta 12 kuukaudelta odotetaan kuitenkin voittopuolisesti yhteistyön kasvua etenkin korkeakouluissa.

Yhteistyö muiden koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden sekä yritysten ja muun työelämän kanssa

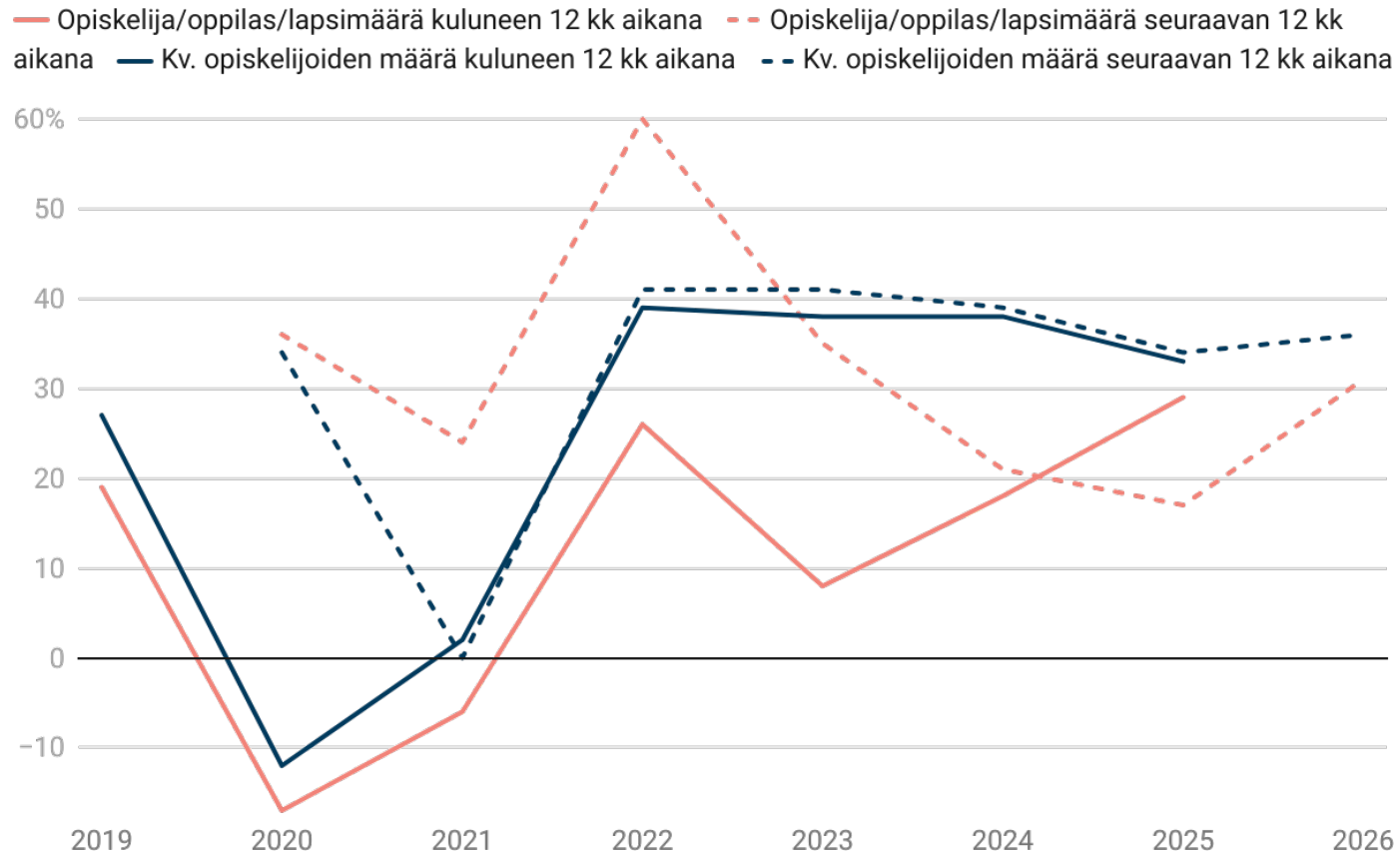
— Muiden alan organisaatioiden kanssa kuluneen 12 kk aikana - - Muiden alan organisaatioiden kanssa seuraavan 12 kk aikana — Yritysten ja työelämän kanssa kuluneen 12 kk aikana - - Yritysten ja työelämän kanssa seuraavan 12 kk aikana

Opiskelija-, oppilas- ja lapsimäärä

- Opiskelija-, oppilas- ja lapsimäärältään kasvaneita organisaatioita on enemmän kuin määrältään laskeneita kuluneen 12 kuukauden aikana. Opiskelija- ja lapsimäärä on kasvanut 44 prosentissa organisaatioista ja säilynyt entisellään 41 prosentissa. Opiskelijamäärät ovat kasvaneet etenkin korkeakouluissa. Vapaassa sivistystyössä opiskelijamäärät ovat kääntyneet kasvaviksi.
- Seuraavan 12 kuukauden aikana opiskelija- ja lapsimäärän ennakoitaan kasvavan 39 prosentissa organisaatioista ja säilyvän ennallaan 54 prosentissa. Vapaata sivistystyötä lukuun ottamatta on selkeästi enemmän oppilaitoksia, joissa opiskelijamäärän arvioidaan kasvavan kuin laskevan.
- Kansainvälisten lasten määrä on laskenut varhaiskasvatuksessa. Kasvua on ollut ja sitä ennakoitaan etenkin ammattikorkeakouluissa.

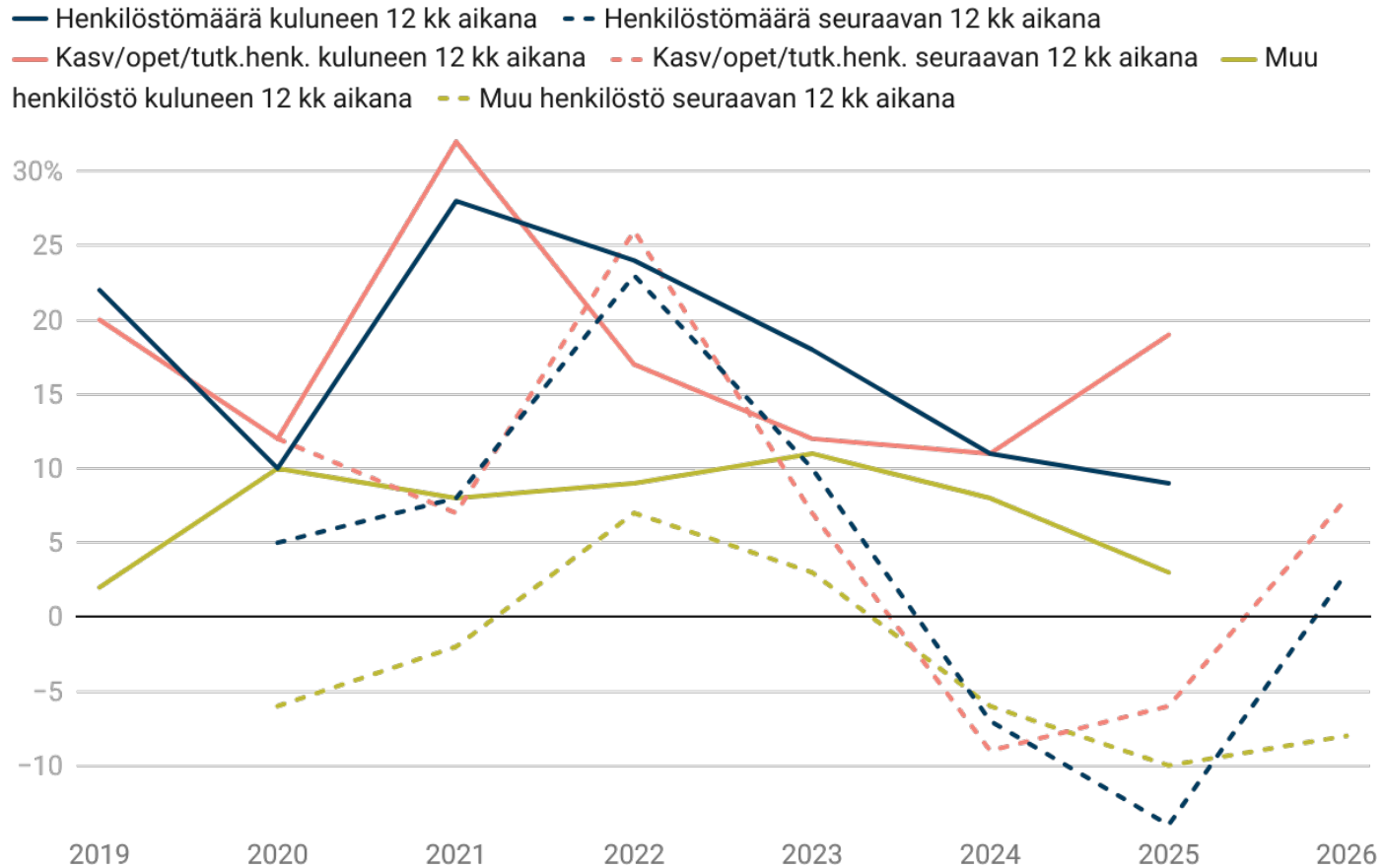
Opiskelija-, oppilas- ja lapsimäärä

Henkilöstömäärä

- Vastaajista 34 prosenttia ilmoittaa henkilöstömääränsä kasvaneen kuluneen 12 kuukauden aikana ja 25 prosenttia laskeneen. Kasvu on ollut yleisempää korkeakouluissa, yleissivistävässä koulutuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetuksessa henkilöstömäärä näyttäisi jatkaneen laskua ja ammatillisessa koulutuksessa kääntyneen yleisesti laskevaksi.
- Odotukset henkilöstön laskusta eivät ole yhtä yleisiä kuin vuosi sitten. Näin on etenkin vapaassa sivistystyössä ja taiteen perusopetuksessa. Ammatillisessa koulutuksessa laskun ennakoidaan jatkuvan. Etenkin yliopistoissa odotetaan henkilöstömäärän kasvun jatkuvan.
- Kansainvälisen henkilöstön määrä on kasvanut kuluneen 12 kuukauden aikana kaikissa koulutusmuodoissa pl. taiteen perusopetus, jossa se on säilynyt entisellään. Kansainvälisen henkilöstön määrän odotetaan kasvavan erityisesti korkeakouluissa.

Henkilöstömäärä

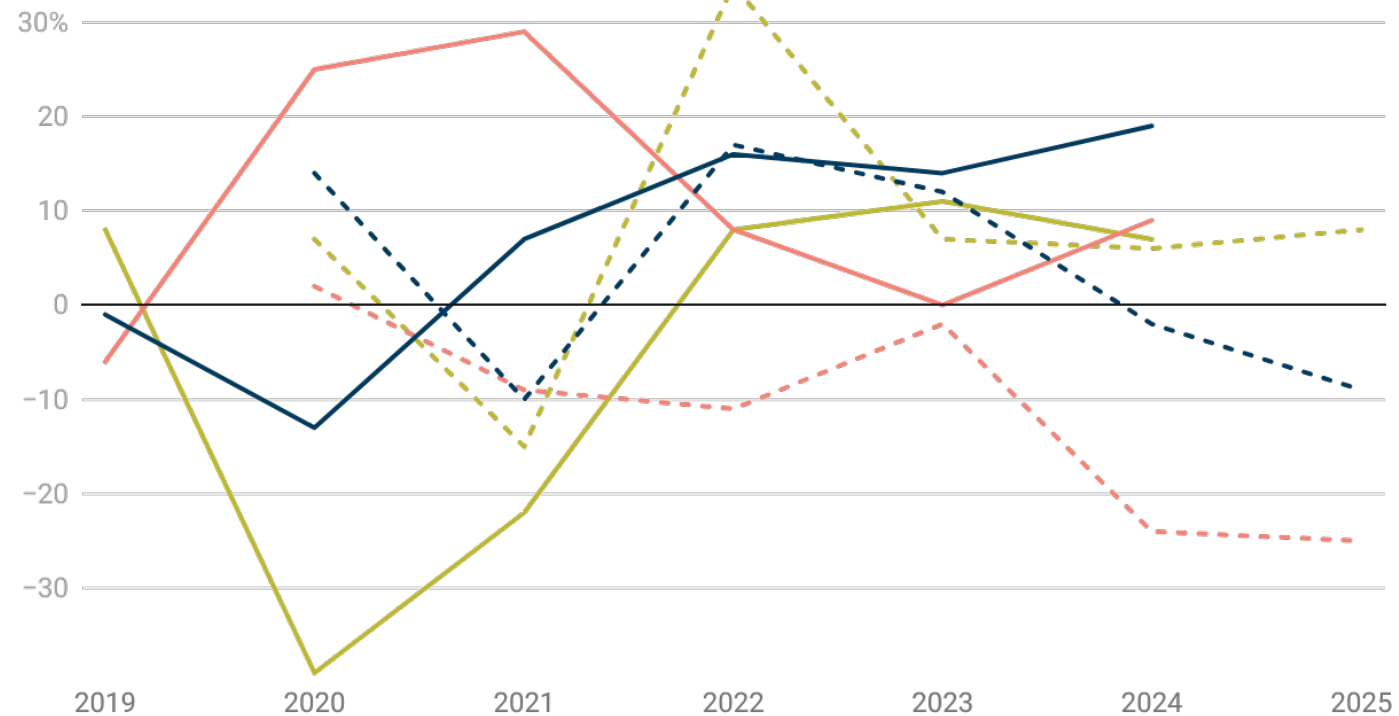

Rahoitus ja muut tulot

- Vastaajista 44 prosenttia arvioi kokonaisrahoituksen säilyneen entisellään ja 33 prosenttia kasvaneen. Ammatillisessa koulutuksessa rahoituksen lasku on tunnistettu kautta linjan.
- Julkinen rahoitus on kehittynyt odotettua vahvemmin säilyen ennallaan kokonaisuutena. Siten saldoluku on neutraali, ja positiivinenkin yleissivistävässä koulutuksessa ja yliopistoissa. Ammatillisessa on kuitenkin toteutunut odotettu lasku. Muu rahoitus on odotusten mukaisesti kasvanut hieman pl. varhaiskasvatus, ammatillinen koulutus ja taiteen perusopetus, joissa se on säilynyt käytännössä ennallaan.
- Korkeakouluja ja yleissivistävää koulutusta lukuun ottamatta odotukset julkisen rahoituksen suhteen seuraavan 12 kuukauden aikana ovat heikkenevät, etenkin ammatillisessa koulutuksessa. Muun rahoituksen kasvun suhteen odotukset ovat maltillisia pl. korkeakoulut. Vapaassa sivistystyössä ennakoidaan muunkin rahoituksen laskua.

Rahoitus ja muut tulot

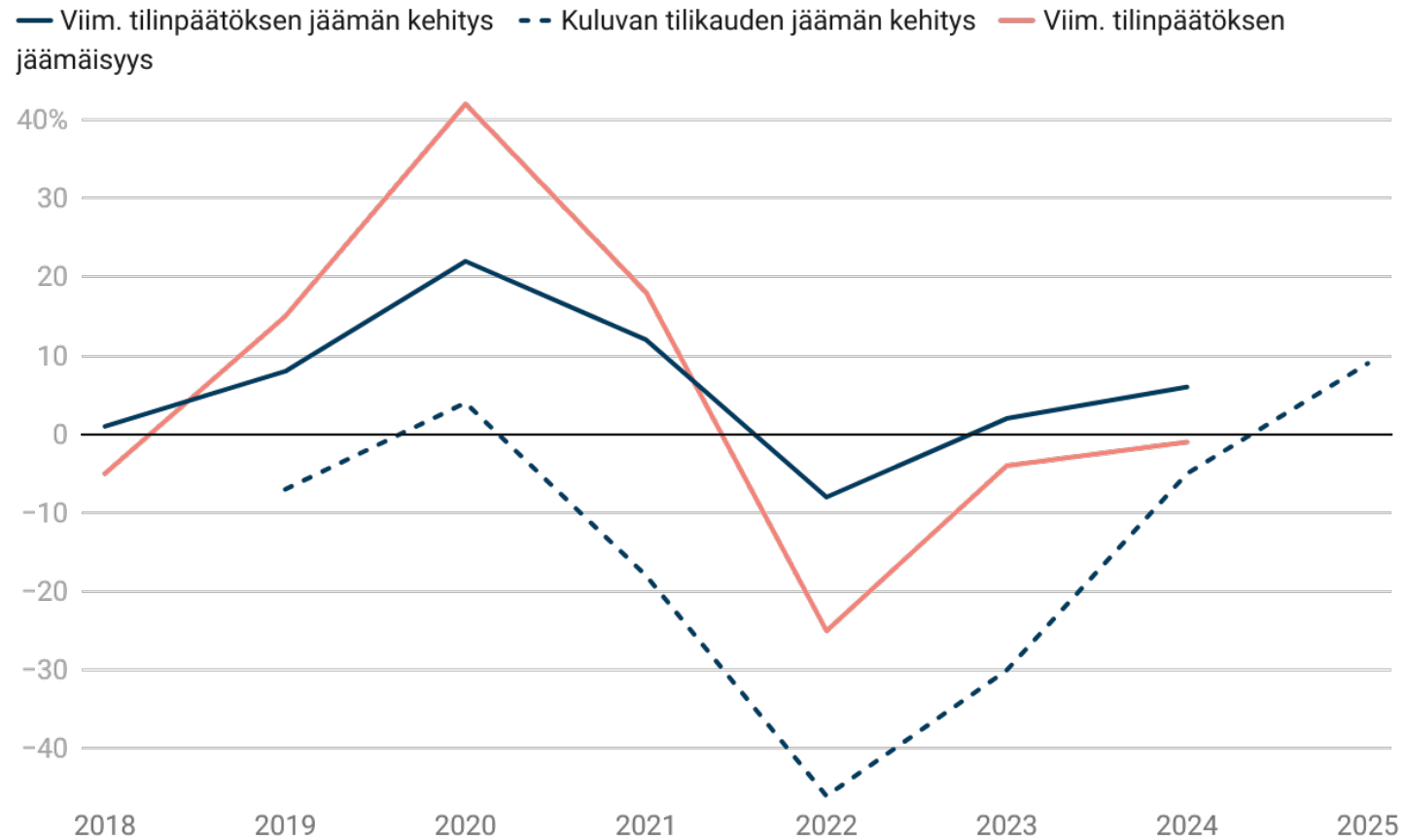
— Kokonaisrahoitus kuluneen 12 kk aikana - - Kokonaisrahoitus seuraavan 12 kk aikana — Julkinen rahoitus kuluneen 12 kk aikana - - Julkinen rahoitus seuraavan 12 kk aikana — Muu rahoitus kuluneen 12 kk aikana - - Muu rahoitus seuraavan 12 kk aikana

Taloudellinen tulos

- Vastaajista 41 prosentilla viimeisin tilinpäätös on ollut ylijäämäinen, 24 prosentilla tasapainossa ja 35 prosentilla alijäämäinen. Ylijäämäisyyttä on ollut voittopuolisesti kuitenkin vain korkeakouluissa. Kokonaisuutena tilanne on parantunut hieman viimeisimmässä tilinpäätöksessä edelliseen verrattuna, eli viime vuoden positiivinen kehitys jatkuu.
- Kuluvan tilikauden suhteen ollaan hieman pessimistisempiä. Vastaajista 29 prosenttia odottaa ylijäämän kasvavan tai alijäämän supistuvan.
- Kokonaisuutena taloudellinen tilanne näyttäytyy aavistuksen vuodentakaisista parempana ja myös hieman ennakoitua positiivisempänä. Tilanteen ennakoitaan jatkuvan kuluvalle tilikaudella entisellään kaikki organisaatiot huomioiden. Selkeimmin kannattavuuden kanssa näytettäisiin painittavan varhaiskasvatuksessa.

Taloudellinen tulos

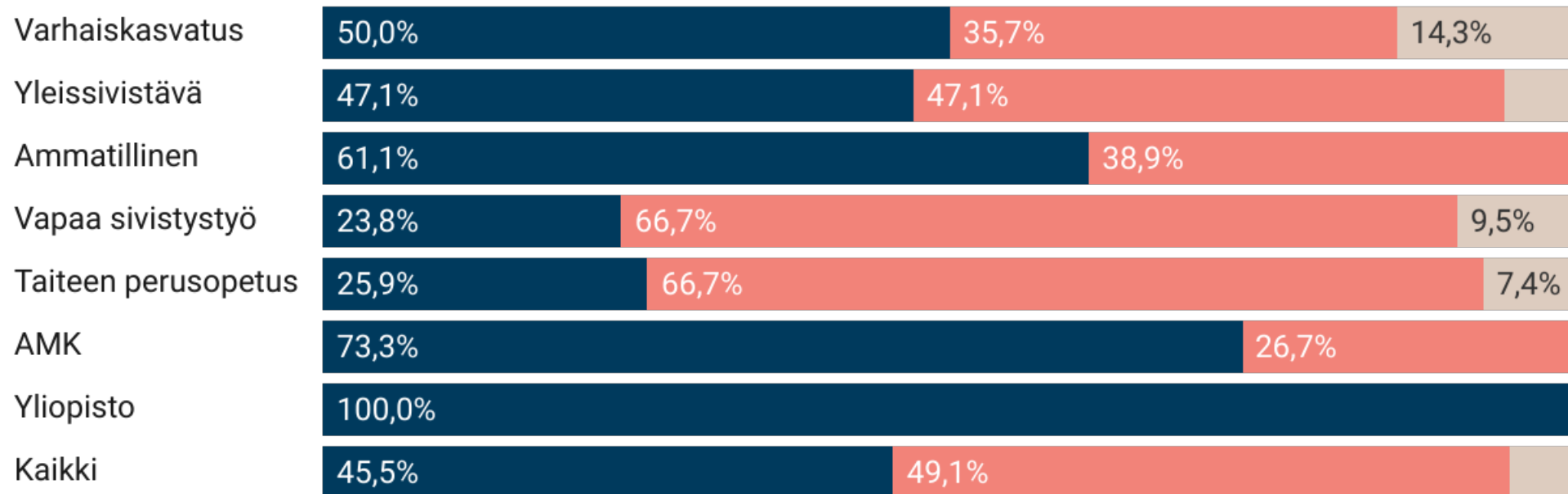

Opiskelijoiden ja lasten tuki- ja hyvinvointipalveluiden tarve

- Opiskelijoiden tuki- ja hyvinvointipalveluiden tarpeen koetaan kasvaneen etenkin yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa. Varhaiskasvatuksessa 14 prosenttia kokee, että tarpeet ovat vähentyneet viimeisen 12 kuukauden aikana. Yliopistoissa koetaan aiempaa useammin kasvua tuki- ja hyvinvointipalveluiden tarpeessa vuodentakaiseen verrattuna.
- Lähes vastaavin osuuksin koulutuksen järjestäjät ja korkeakoulut ovat myös lisänneet panostuksia tukeakseen opiskelijoita. Ammattikorkeakouluissa on lisätty panostuksia useamminkin kuin on koettu tarpeen kasvaneen. Toisaalta yliopistoissa ja ammatillisessa koulutuksessa ei ole aivan yhtä usein kyetty lisäämään panostuksia kuin on koettu tarpeen kasvaneen.

Opiskelijoiden ja lasten tuki- ja hyvinvointipalveluiden tarve

■ kasvanut ■ pysynyt ennallaan ■ vähentynyt

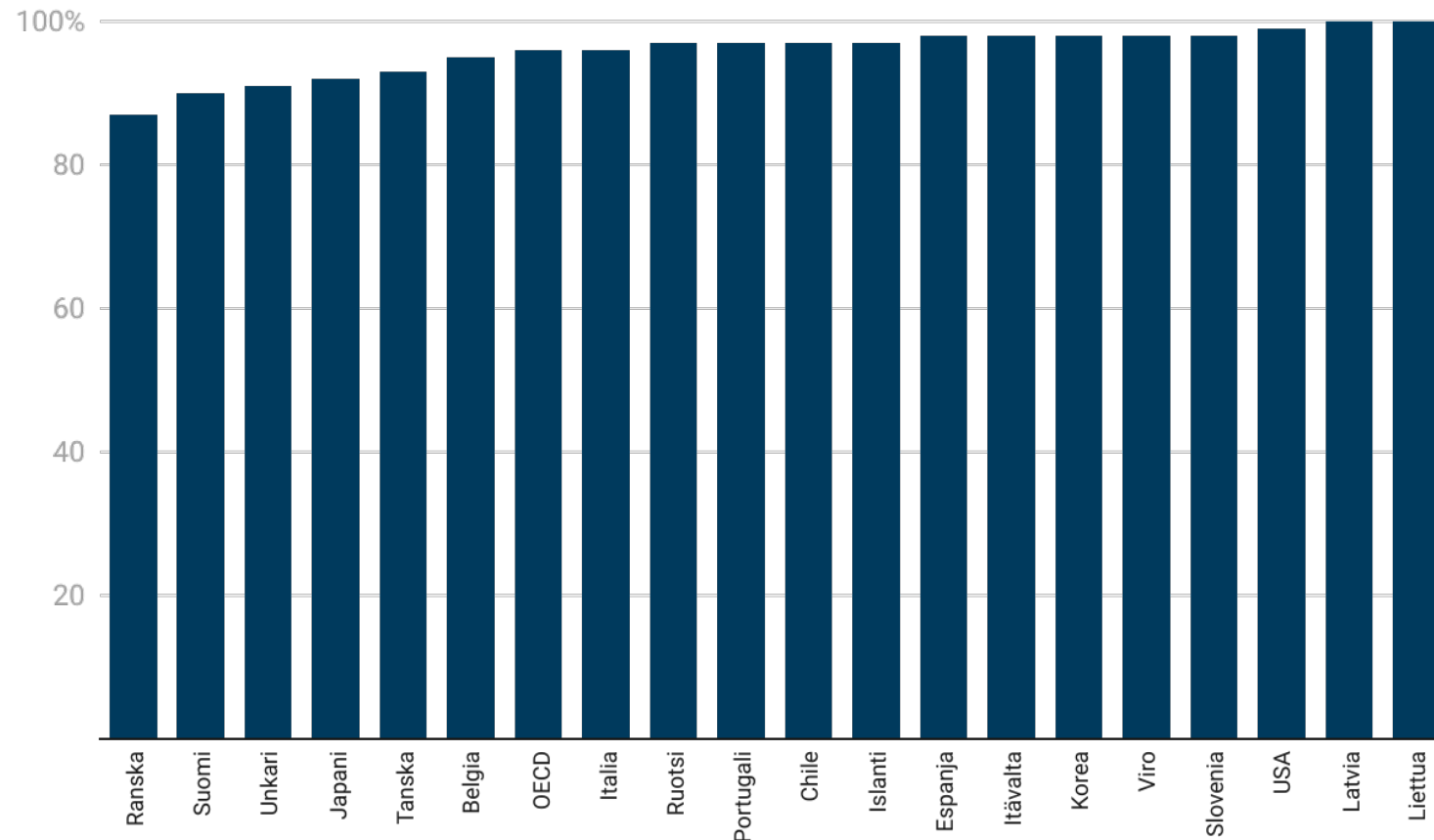
Toimialakatsaus

Viimeisimpiä sivistysalaa koskevia tilastotietoja.

Opettajien osallistuminen osaamisensa kehittämiseen

- Koulutusalan henkilöstöstä reilu kaksi kolmasosaa on opetushenkilöstöä – muuta henkilöstöä vastaavasti vajaa kolmasosa. Opetushenkilöstöstä kolme neljäsosaa on naisia.
- Opetushallituksen tiedonkeruun perusteella perusopetuksen opettajista 95 prosenttia oli muodollisesti päteviä, lukioiden opettajista peräti 97 prosenttia vuonna 2019. Ammatillisen koulutuksen opettajista 93 prosenttia sekä vapaan sivistystyön opettajista 85 prosenttia oli muodollisesti päteviä.
- Suomessa 90 prosenttia opettajista kehittää osaamistaan vuoden aikana. Tämä on hieman alle OECD-maiden keskitason, mutta toisaalta suomalaisten opettajien koulutustaso on korkea: opettajat suorittavat pääsääntöisesti ylemmän korkeakoulututkinnon.

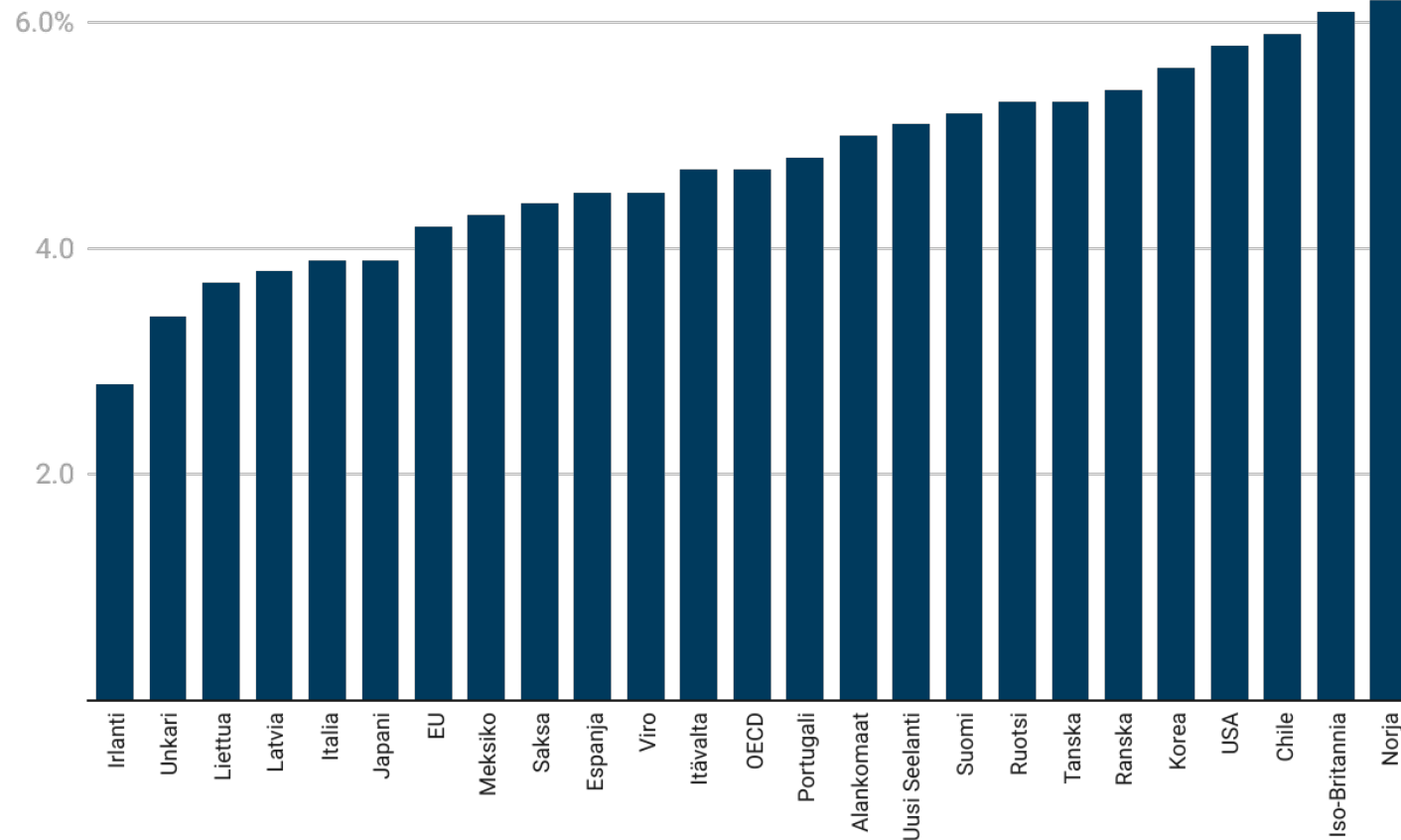
Opettajien osallistuminen osaamisen kehittämiseen kuluneen 12 kk aikana (OECD, TALIS 2024)

Koulutuspanostukset

- Koulutukseen panostaminen on ollut trendinomaisesti laskussa suhteessa BKT:hen tasaantuen aivan viime vuosina. Nykyään panostus on reilut 5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tämä on päälle OECD-maiden keskiarvon (4,7 %) ja EU-maiden keskiarvon (4,2 %). Muissa Pohjoismaissa, Ranskassa, Koreassa, USA:ssa ja Iso-Britanniassa koulutuspanostukset suhteessa BKT:hen ovat jopa prosenttiyksikön korkeampia.
- Myös julkinen panostus koulutukseen suhteutettuna koko julkiseen talouteen on laskenut Suomessa ollen nykyään 9,9 prosenttia. Tämä on alle OECD-maiden keskiarvon (10,1 %), mutta toisaalta päälle EU-maiden keskiarvon (8,9 %). Muissa Pohjoismaissa, Alankomaissa ja Koreassa koulutusmenon osuus on 11–12 prosenttia julkisesta taloudesta.

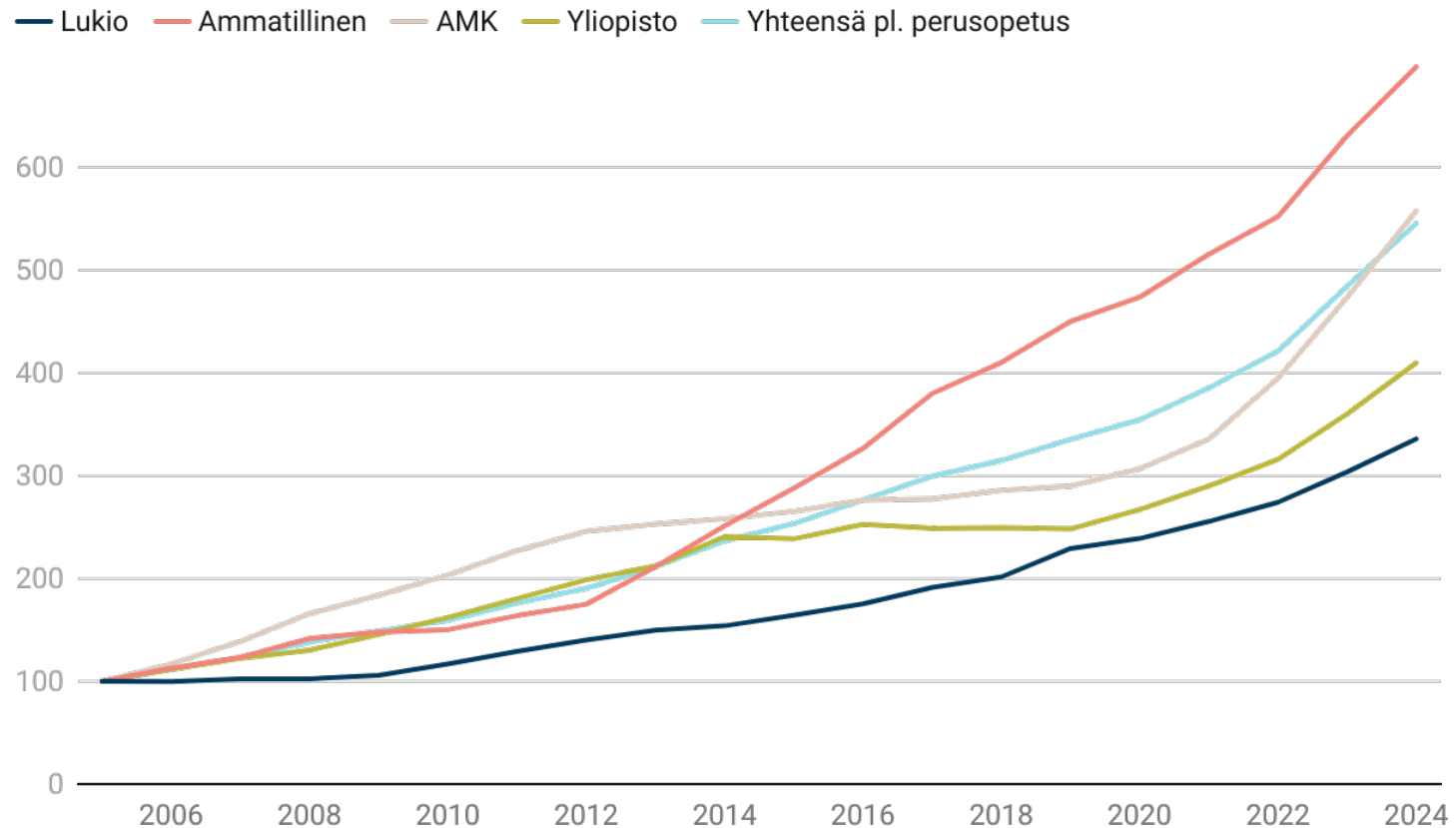
Koulutuspanostukset suhteessa BKT:hen 2022 (OECD)

Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän kehitys

- Tutkintotavoitteiseen koulutukseen osallistui Suomessa reilut 1,4 miljoonaa opiskelijaa vuonna 2024. Koulutuksessa oli 133 500 ulkomaalaista (kansalaisuus muu kuin suomi) opiskelijaa. Määrä on 9 prosenttia kaikista opiskelijoista (vieraskielisiä 14 prosenttia). Ulkomaalaistaustaisia oli 15 prosenttia opiskelijoista – nousua 2 prosenttiyksikköä vuodentakaisesta. Eniten ulkomaalaistaustaisia opiskelijoita oli ammatillisessa koulutuksessa (19 %), ja vähinten lukiokoulutuksessa (9 %). Muissa koulutusmuodoissa ulkomaalaistaustaisia opiskelijoita oli 13–15 prosenttia.
- Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä on 7-kertaistunut ammatillisessa koulutuksessa vuodesta 2005. Ammattikorkeakoulutuksessa, jossa määrä on 5,6-kertaistunut vuodesta 2005, kasvu on ollut nopeinta aivan viime vuosina.

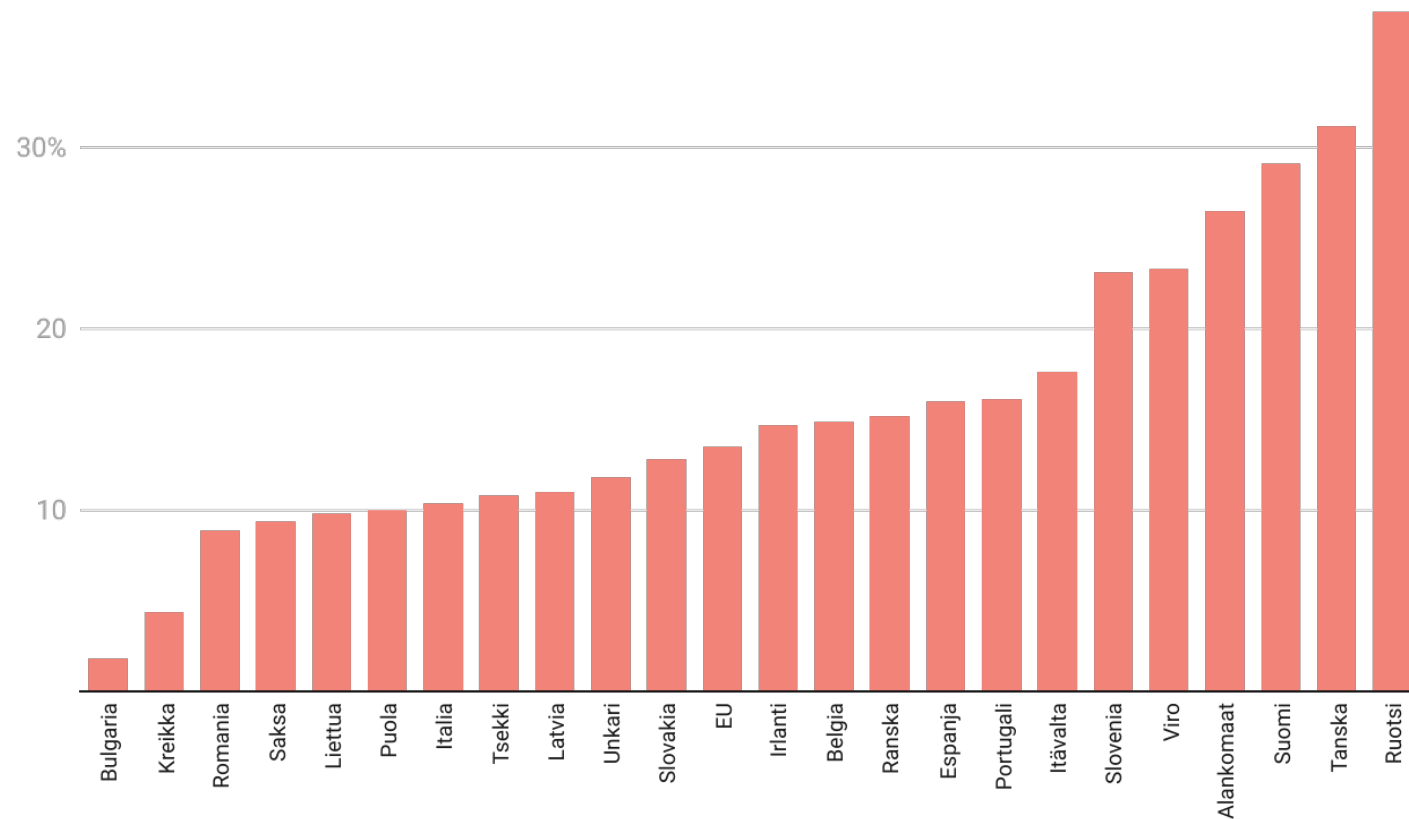
Ulkomaalaisten opiskelijoiden määrän kehitys (Tilastokeskus)

Koulutukseen osallistuneiden osuus

- Eurostatin keräämien tietojen perusteella 25–64-vuotiaiden osallistuminen koulutukseen on Suomessa edelleen korkeaa, mutta ei aivan eurooppalaista huippua: 29,1 prosenttia aikuisista osallistui koulutukseen tutkimusta edeltäneen neljän viikon sisällä. Edellä ovat Tanska ja Ruotsi. Ruotsissa osallistumisaste oli peräti 37,5 prosenttia. EU-alueella keskimäärin 13,7 prosenttia 25–64-vuotiaista osallistuu koulutukseen. Osuus nousi lähes prosenttiyksiköllä.
- Tilastokeskuksen mukaan aikuiskoulutuksessa oli 1,5 miljoonaa henkeä vuonna 2022, eli lähes joka toinen 18–64-vuotiaista.

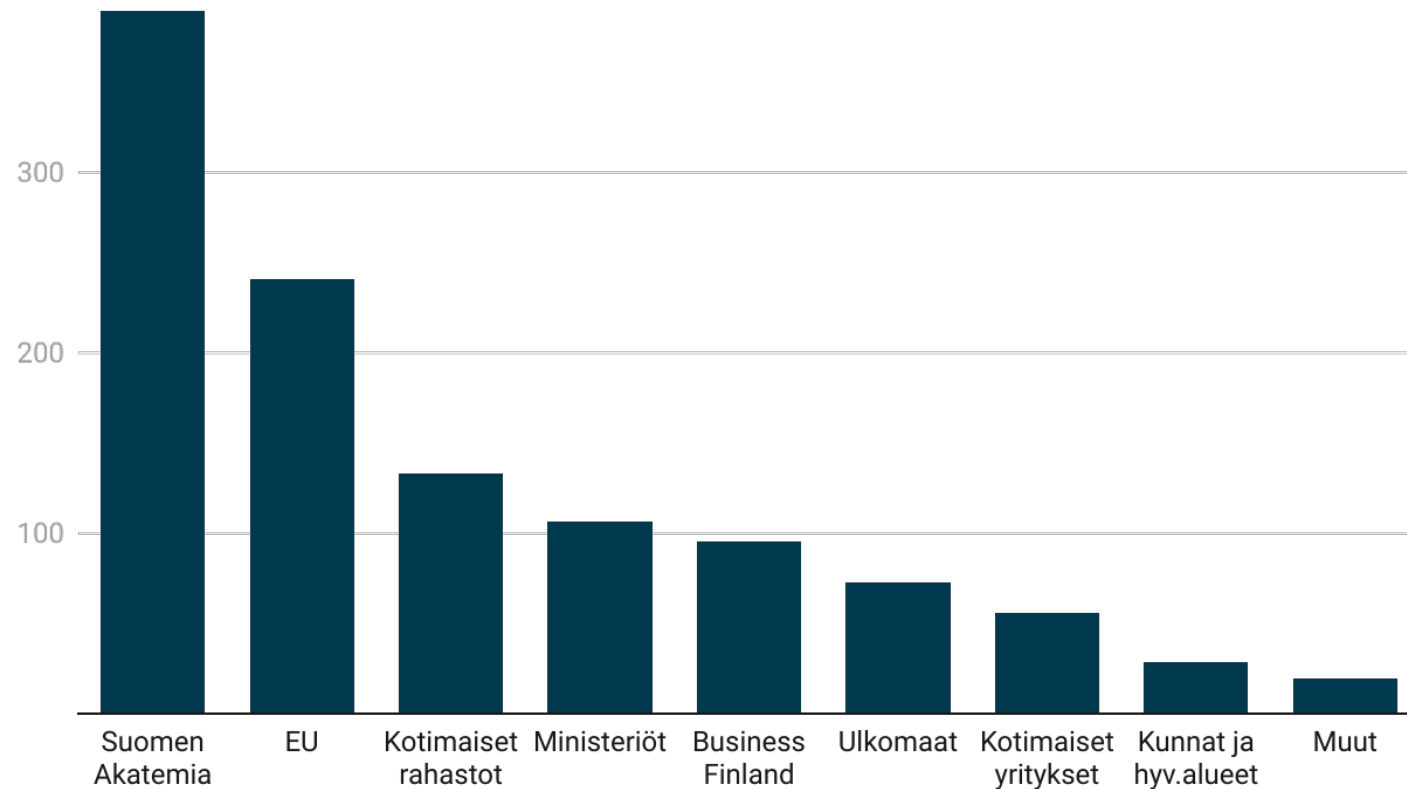
Koulutukseen neljän viikon sisällä osallistuneiden 25-65-vuotiaiden osuus 2024 (Eurostat)

Korkeakoulujen tutkimusrahoituksen lähteet

- Korkeakoulujen tutkimusmenot ovat yli kaksi ja puoli -kertaistuneet vuosituhaten alusta. Vuonna 2024 korkeakoulujen tutkimusmenot olivat yli 2,1 miljardia euroa.
- Tutkimustoiminnan rahoituksesta valtion budjettirahoitus kattoi 45 prosenttia ja muu ulkopuolinen rahoitus 53 prosenttia. Loppu oli korkeakoulujen omaa rahoitusta mm. liiketoiminnan ja pääoman tuottoja. Opetus- ja kulttuuriministeriön suoran perusrahoituksen lisäksi tärkeimpiä rahoituslähteitä olivat Suomen Akatemia (389 milj.) ja EU (241 milj.). Muusta rahoituksesta tärkeimpiä tahoja olivat kotimaiset rahastot, ministeriöt, Business Finland ja ulkomaat. Siinä missä ministeritöiden rahoitus laski, kaikkien muiden rahoittajien rahoitus kasvoi.

Korkeakoulujen tutkimusrahoituksen lähteet 2024 (Tilastokeskus)

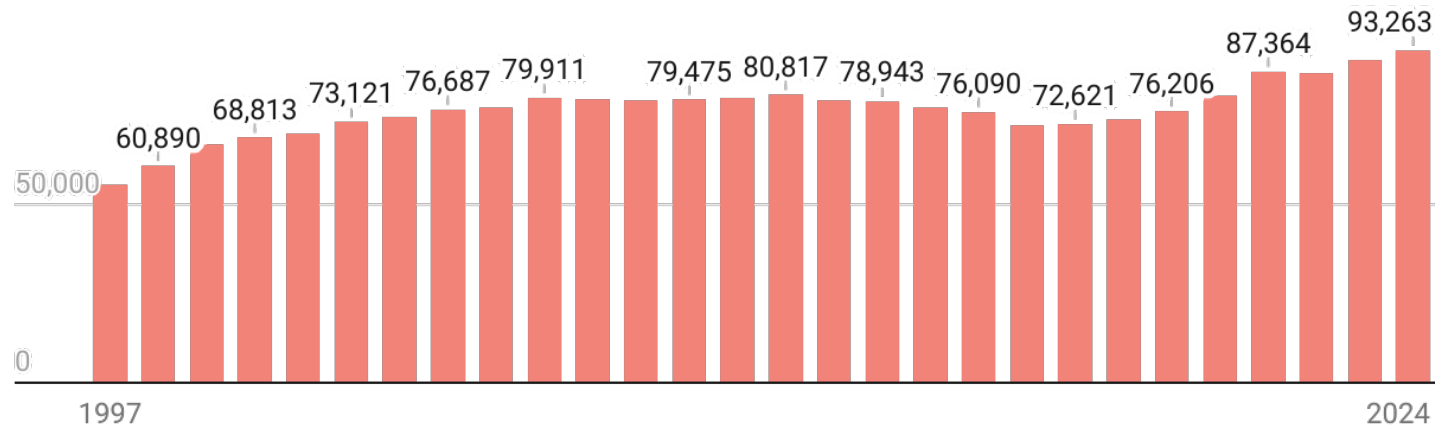

T&K-henkilöstön määrän kehittyminen

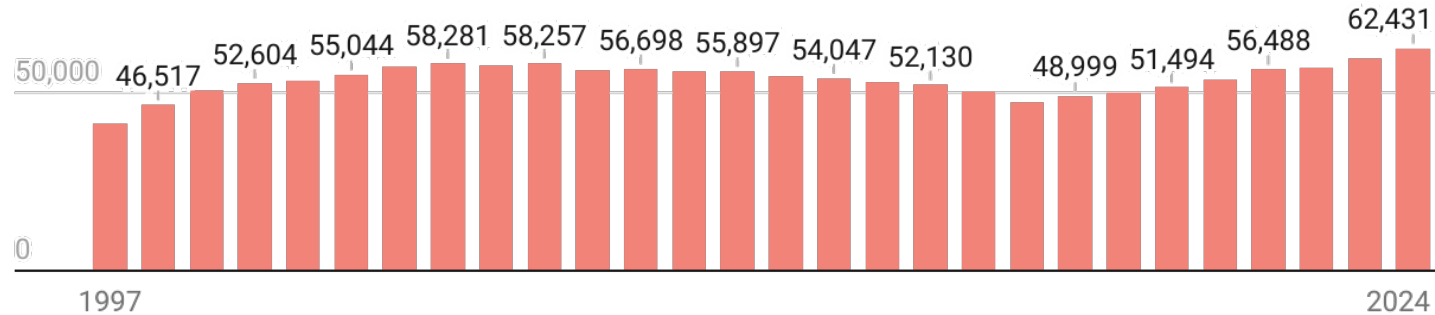
- Tilastokeskuksen mukaan T&K-tehtävissä työskenteli vuonna 2024 kaikkiaan 93 233 henkilöä, joista 41 prosenttia korkeakoulusektorilla. T&K-henkilöstön määrä nousi reilulla 2 600 henkilöllä. Naisten osuus tutkimushenkilöstöstä säilyi ennallaan ollen 36 prosenttia. T&K-henkilöstö on korkeasti koulutettua – joka viidennellä on tohtorin tutkinto. Lisäksi kahdella kolmasosalla on muu yliopisto- tai ammattikorkeakoulututkinto. Tutkimus- ja kehittämistyötä tehneistä tohtoreista 67 prosenttia työskenteli korkeakouluissa, 20 prosenttia yrityksissä ja 13 prosenttia julkisella sektorilla.
- Tutkimustyövuosia vuonna 2024 tehtiin kaikkiaan 62 431. Määrä nousi edellisvuodesta reilut 2 700 työvuotta eli 4,5 prosenttia. Tutkimustyövuodet nousivat käytännössä yhtä paljon kaikilla sektoreilla. Työvuosista 59 prosenttia tehtiin yrityksissä, 32 prosenttia korkeakouluissa ja 9 prosenttia julkisella sektorilla.

T&K-henkilöstö ja tutkimustyövuodet (Tilastokeskus)

T&K-henkilöstö

Tutkimustyövuodet

Lisätiedot julkaisun tekijältä

Harri Hietala
pääekonomisti

(09) 1728 5718

harri.hietala@sivista.fi